

Jonathan Wanders, kunstenaar en ontwerper uit Noorbeek:

Inspireren, prikkelen,

*N*a een architectuurstudie in Eindhoven – stad van design en technologie – en werkzaam te zijn geweest bij een architectuurbureau besloot Jonathan Wanders (1982) om een eigen bedrijf te starten. Vandaag de dag is de Noorbeekenaar een interessante persoonlijkheid die een originele, verfrissende levensvisie op zijn alom geprezen kunstwerken loslaat. “Inspiratie begint met het toelaten van dromen.”

door **Max van den Boorn**
foto Jonathan **Alexey Silichev**
foto's projecten **Ralph Sluysmans**

Zomaar een maandagochtend in maart. Buiten zorgt een felle zon voor de eerste lenteprikkels. Binnen, in de ingewanden van het gemeentehuis in Margraten, zet Jonathan Wanders een warm kopje koffie aan zijn lippen. Ondanks zijn drukke agenda, heeft de kunstenaar en ontwerper uit Noorbeek toch de tijd genomen voor een gesprek met Van Harte Eijsden-Margraten. Jonathan, gestoken in een chique blauw jasje, heeft zich goed voorbereid op het gesprek. Aan de ene kant van de tafel ligt een linnen tas gevuld met attributen, aan de andere kant zijn laptop. Die neemt hij gedurende onze dialoog veelvuldig ter hand. Hij toont foto's van zijn realisaties, zoals van het kroonluchterproject in zijn geliefde Noorbeek, waar hij het terras van Herberg Sint Brigida verrijkte met vier authentieke kroonluchters. Het is één van zijn vele met lof bekroonde werken.

Bewustwording creëren

We kunnen best stellen dat Jonathan met rasse schreden de kunstkringen is binnengetrepen. Steeds vaker duikt zijn naam op in kranten en tijdschriften. De meest logische vraag die zich als eerste opdringt is dan ook: waar is het allemaal begonnen? “Ik ben opgegroeid in een inspirerende omgeving. Mijn ouders – vader was kunstschilder – namen mijn zus en mij mee naar mooie en bijzondere plekken, musea en mensen. Kunst en cultuur was onderdeel van de opvoeding. Daarnaast hield ik van bouwen: zowel met Lego, als hutten in de natuur of dammen in de rivier de Noor. Van jongs af aan hou ik ervan om dingen te creëren die zowel mooi als nuttig zijn. Na het behalen van mijn bachelor Architectuur in Eindhoven en gewerkt te hebben bij een architectuurbureau besloot ik in 2012 om een eigen bedrijf op te starten: Jonathan Wanders - Idea & Design.”

“Welk beroep ik nu precies heb?”, steekt Jonathan van wal. ‘Hetgeen ik doe kan ik moeilijk in een hokje plaatsen, maar als ik er toch een benaming op moet plakken, lijkt me ‘kunstenaar en ontwerper’ het meest van toepassing. Ik ontwikkel concepten en realiseer projecten binnen de

“Het is aan ons om te beslissen wat we meenemen naar de toekomst.”

verwonderen...

creatieve industrie. Gebruikmakend van diverse materialen, technologieën en contexten maak ik koppelingen met het verleden, het heden en de toekomst. Het is vrij divers, dus. Bij mij is het concept, idee of verhaal altijd de basis. Ik focus me niet op kunst of design, ik doe gewoon wat ik doe. Ik ben niet bezig met ‘ik ga kunst maken’. Bovenal wil ik mensen inspireren, prikkelen en verwonderen.”

“Ik wil grote problemen en processen begrijpelijk, persoonlijk en tastbaar maken. Mensen bewust laten worden van belangrijke issues die er spelen. Kenmerkend voor mijn kunstprojecten is dat ze hoofdzakelijk hun verhaal vertellen op een subtiele en poëtische manier waarbij er tegelijkertijd vaak nieuwe, dynamische landschappen ontstaan. Een bewuste keuze, want het moet binnenkomen, niet afstoten. Het is aan de toeschouwers wat ze er mee doen.”

Wat nemen we mee naar de toekomst?

“Kijk,” zegt Jonathan terwijl hij twee grote driedimensionale cijfers uit zijn tas vist, “gemaakt met een 3D-printer. Dit worden mijn nieuwe gepersonaliseerde huisnummers. Uniek is het reliëf op de cijfers, dat bestaat uit persoonlijke symbolen en teksten. Weet je van welk materiaal deze cijfers gemaakt zijn? Nee? Van gerecyclede PET-flessen, zoals colaflesjes. Leuk, hè. Het was de bedoeling ze te vervaardigen van gerecyclede dashboards, maar dat ging nog niet zo soepel. De huisnummers zijn een pilot-project voor een groter project: het vervaardigen van een naam van een wijndomein middels 3d-geprinte letters van gerecyclede PET-flessen. Het wordt maar liefst 6 meter breed en is straks buiten in het Heuvelland te zien. Het recyclingverhaal sluit goed aan op het verhaal van het wijndomein. Van de druif wordt wijn gemaakt. Daarna wordt de schil gebruikt om grappa en likeuren te maken. Uiteindelijk doen de druivenschillen dienst als voedingsmateriaal door ze op het wijndomein te strooien. Mooi toch!”

“Er komt steeds meer plastic in onze voedselkringloop terecht,” praat Jonathan verder. “Zelfs plankton eet microscopische deeltjes plastic. En in januari werd een rapport gepresenteerd waarin staat dat er in 2050 vermoedelijk meer kunststof dan vis in de oceanen is te vinden. Plastic is niet slecht, het is een top uitvinding. Het kan bijvoorbeeld de houdbaarheid van voedsel verlengen. Echter, de manieren waarop we het toepassen kunnen beter. We moeten het vooral niet weggooiden en op grote schaal dumpen. Het is absurd hoeveel

plastic er in de natuur terecht komt.”

“Mijn filosofie is dat het verleden maakt wie we zijn, maar dat de toekomst bepaalt wat we doen en worden.” Wanders weegt en kiest zijn woorden zorgvuldig. “Het is aan ons om te beslissen wat we meenemen naar de toekomst. Het verleden moet je koesteren, maar we moeten ons er niet aan vasthouden. We denken dat dingen blijven zoals ze zijn, maar alles is vloeibaar. De wereld verandert snel door de opmars van technologie. Hier moeten we gebruik van maken. We hebben de mogelijkheden om samen een betere wereld te creëren door ideeën aan te dragen en ze uit te voeren. Onze uitdaging is om het te laten gebeuren.”

Tijdelijke landschapskunstprojecten

De voorbije jaren verwezenlijkte Jonathan talloze inspirerende projecten. Neem het tijdelijke vluchtelingen-kunstwerk dat van Kerstavond tot 20 januari vanaf de weg in Hoogcruts was te zien.

“Inherent aan het thema verhuizen de silhouetten van plek naar plek. Momenteel zijn er gesprekken gaande met een aantal (euregionale) gemeenten die het kunstwerk graag willen adopteren.”

Dit kunstproject confronteerde voorbijgangers met het actuele vluchtelingentema. Het was een prachtig kunstwerk dat zeer veel bekijks trok. Met name in de avonden, wanneer het mooi verlicht werd door een oase van kleuren. “Ik wilde al langer iets met het vluchtelingentema doen, maar had geen goed idee. Het is een uiterst gevoelig thema, maar daarom is het juist belangrijk om de dialoog aan te gaan,” blikt Jonathan terug. “Voor velen is het een abstract beeld van ver weg. Een beeld dat we uitsluitend kennen van berichtgeving in de media. Ik wilde dat beeld juist persoonlijker maken door het in een alledaagse omgeving te plaatsen en ze een herkenbaar gezicht te geven. De toeschouwers er subtiel aan herinneren dat het een steeds terugkerend thema

is. Uitdaging was dat het binnen één week gerealiseerd moest worden: het werden zeven pittige dagen en nachten.

Uiteindelijk was het een mooi en geslaagd eindresultaat. Het kunstproject werd gefinancierd middels crowdfunding. Hierbij wil ik iedereen nogmaals heel erg bedanken. De extra inkomsten zullen binnenkort geschonken worden aan Stichting Wereldwijd in Eckelrade.”

Dan is er nog Remembrance Road. In september 2014 en mei 2015 werd de Rijksweg in Margraten omgetoverd tot tijdelijke herdenkingswegen. De architect? Jonathan Wanders. Hij vertelt er met passie over: “In de zomer van 2014 benaderde de gemeente Eijsden-Margraten me om mee te werken aan Liberation Eijsden-Margraten, een programma ter herdenking en viering van 70 jaar Nationale Bevrijding. Een interessante uitdaging, waarbij ik geïnspireerd werd door een artikel uit

Remembrance Road: witte en groene linten sierden 386 bomen langs de Rijksweg als ultiem eerbetoon aan hen die hun leven gaven voor onze vrijheid.

symboliseerden de slachtoffers van WOII en begeleidden de bezoekers op hun weg naar de begraafplaats. Acht maanden later, in mei, betrokken we de Amerikaanse begraafplaats in het Belgische Henri-Chapelle erbij. Ook kregen de Amerikaanse bevrijders een gezicht middels vier grote portretten langs de provinciale weg tussen Margraten en Cadier en Keer. Het herinnerde weggebruikers subtiel aan de bevrijding en creëerde op een poëtische en ingetogen manier bewustwording. Wil je de geschiedenis levend houden, dan moet je mensen telkens weer prikkelen.”

Durf te dromen

“Ik wil dit werk blijven doen. Het maakt me gelukkig en krijg er energie van. Ik ben er 24/7 mee bezig. Uitdagingen? De meeste van mijn projecten zijn gericht op het creëren van bewustzijn betreffende belangrijke kwesties. In de toekomst wil ik me graag meer richten op het oplossen van problemen. Daarnaast ben ik momenteel vooral in het zuiden van Nederland actief. Het zou geweldig zijn om buitenlandse opdrachten in de wacht te slepen. Azië, Amerika, Rusland. Ik durf groot te denken, ja. Ik kom van Noorbeek, maar voel me een wereldburger. Een bewoner van moeder Aarde. Ik hoop dat er nog veel moois op mijn pad zal komen, maar ben trots op de kunstwerken die ik tot dusver heb gerealiseerd.

Het mooiste project? Dat moet nog komen. Inspiratie begint met het toelaten van dromen. Vandaar mijn motto ‘Durf te dromen en verken de wereld zonder grenzen, zonder snelheidslimiet.’”

Meer weten over Jonathan Wanders en zijn projecten? Ga naar zijn website www.jonathanwanders.com. Volg hem via Facebook www.facebook.com/JonathanWandersID/ en Twitter www.twitter.com/WandersJonathan

de Volkskrant. Het stuk ging erover dat wij, als maatschappij, monumenten en rituelen creëren om de tand des tijds te doorstaan. Juist daardoor verliezen ze de macht om de toeschouwer daadwerkelijk te prikkelen. Een monument wordt al snel overbekend en trekt daardoor niet langer de aandacht. Het wordt iets waar je omheen fietst of loopt onderweg naar je werk of de kroeg. Het wordt iets alledaags.

Dus wat als we eens een tijdelijk, levendig monument creëren? Op die gedachte ging ik verder borduren. Tijdens onderzoek kwam ik erachter dat Amerikanen hun gestorven soldaten herdenken door witte linten om bomen te strikken. Rond 386 bomen langs 2,5 km weg bij Margraten werden witte en groene – als link link naar het Liberation-project - satijnlinten gestrikt. Deze linten